

Till enligt  
SÄNDLISTA

Bildande av naturreservatet Valkrör samt upphävande av naturreservatet Valkrör med dispensabla föreskrifter, Östhammars kommun

---

**UPPGIFTER OM RESERVATET**

Områdets  
benämning : Valkrör

Objektsnummer 03-02-047

Kommun : Östhammar

Fastigheter : Malsättra 5:1

Lägesbeskrivning : Området är beläget ca 22 km söder om Östhammar och ca 9 km väster om Hallstavik. Läget framgår av bifogad karta, se bilaga A.

./A

Koordinat i rikets  
system : x= 66 62 8 y=16 46 1

Koordinat enligt natur-  
vårdsregistret : 12 I 2J 28 11

Topografisk karta : 12I Östhammar SO

Ekonomisk karta : 128 29

Gränser : Reservatsområdets gränser framgår av bifogad karta, bilaga B

./B

Area : 30 ha varav 28 ha produktiv skogsmark

Naturvårdsförvaltare : Länsstyrelsen i Uppsala län

Markägare : Hargs Egendom AB

## GRUND FÖR BESLUTET

### Beskrivning av området

Reservatet Valkrörs kärnområde utgörs av ett örtrikt odikat alkärr med omgivande luckig örtgranskog. Skogen har stark naturskogsprägel med förekomst av grova lågor och död ved i olika former.

Området mottar vatten från en tallmosse utanför reservatsområdets östra del. Vattnet från tallmossen rinner västerut via delvis öppna, orkidébevuxna kärrytor och naturliga bäckstråk till alkärret. Den svagt sluttande lersvackan nordväst om alkärret domineras av en gläntrik frisk och fuktig örtgranskog med inslag av lövträd, kärrpartier och tidvis vattenfyllda småglupar. I den markerade sluttningen norr om alkärret växer likaså en luckig örtgranskog med stort inslag av lövträd, bl a ek, alm, ask, lind, lönn och hassel.

Ytterligare norrut återfinns en höjdrygg, Valkrörsåsen, med senvuxen talldominerad naturskog. Öster om Valkrörsåsen ligger ett mindre hygge med kvarlämnade gamla aspar och ekar.

Delar av reservatsområdet bär spår av tidigare ängsslätter och betesdrift. Ett par kolbottnar med rester av kolarkojor finns också inom reservatsområdet.

I alkärret och omgivande örtgranskog finns flera sällsynta och hotade kärlväxtarter, t.ex. strutbräken, långsvingel, strävlost, hässleklocka, sårläka, myskmadra, nästrot och lundarv. Flera av dessa arter är skuggföredragande och känsliga för skogliga åtgärder. Bland kryptogamerna kan nämnas aspfjädermossa, almlav samt riklig förekomst av lunglav. Av fåglar har av mindre vanliga arter slaguggla, tretåig hackspett, mindre hackspett och mindre flugsnappare observerats. Den lägre faunan är dåligt känd men fynd av rödlistade arter som den nordliga knäpparen *Danosoma conspersa* samt skinnbaggen *Mezira tremulae* antyder även höga entomologiska värden.

Reservatets främsta värden är knutna till de orörda hydrologiska förhållandena, den botaniska artrikedomen med inslag av hotade och sällsynta växtarter samt de allmän-ekologiskt värdefulla skogspartierna som lämnats relativt orörda under senare tid. I Länsstyrelsens naturvårdsprogram från 1987 har området erhållit mycket högt naturvärde. I Naturvårdsverkets våtmarksinventering har objektet erhållit högsta naturvärde.

Området har stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald.

### Referenser:

- Eriksson, P. 1997, Ekologisk landskapsplanering i Vällenområdet. Upplandsstiftelsen Rapport nr 5.  
Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987, Naturvårdsprogram för Uppsala län.  
Länsstyrelsen i Uppsala län, 1986, Inventering av våtmarker i Uppsala län. 1.  
Nilsson P. M. 1975, Naturinventering av Bennebols naturreservat.

## ÄRENDETS BEREDNING

I samband med att Bennebols naturreservat upplöstes bildades år 1990 naturreservatet Valkrör med enbart föreskrifter om tillståndsplikt (s k dispensabelt naturreservat). Under år 1993 påbörjade Upplandsstiftelsen projektet "Ekologisk landskapsplanering för hotade arter och miljöer" kring sjön Vällen. Som en följd av arbetet avgränsades ett antal särskilt värdefulla områden som föreslogs skyddas som naturreservat. Naturvårdsverket och Länsstyrelsen uppdrog år 1995 åt Upplandsstiftelsen att under en treårsperiod ta fram underlag för beslut om naturreservat samt skötselplaner för ett tjugotal utvalda områden i Uppsala län. I uppdraget ingick även att se över fem dispensabla naturreservat, varav Valkrör är ett, belägna i Vällenområdet. Arbetet har bedrivits i samråd med Länsstyrelsen och markägaren. Uppdraget redovisades under våren 1998.

Förhandlingar med markägaren har skett och avtal om intrångsersättning tecknats. Förslaget har förelagts markägaren och sakägare enligt 11 § naturvårdsförordningen (1976:484 ) och remitterats. Synpunkter har beaktats i förslaget.

## LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar Länsstyrelsen det område som markerats på kartbilaga B som naturreservat, benämnt Valkrör. Länsstyrelsen upphäver med stöd av 12 § samma lag, med verkan fr o m den dag detta beslut vinner laga kraft, beslut om naturreservatet Valkrör enligt 7 § naturvårdslagen som Länsstyrelsen meddelade den 26 januari 1990 (dnr 231-0060-89).

## ÄNDAMÅL MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet är att

- skydda och bevara de geologiska bildningarna, de hydrologiska betingelserna, den relativt orörda skogen, de hydrologiskt påverkade våtmarkerna samt det växt- och djurliv som är förknippat med nämnda förhållanden,
- i den mån det inte strider mot bevarandeintressena, tillåta och med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom området.

Reservatsområdet skall lämnas för fri utveckling, med undantag för åtgärder som förstärker eller bevarar vissa naturvärden enligt skötselplan. Dessa åtgärder består i

- restaurering av föryngringsytor och ungskog genom avverkning av planterade barrträd,
- frihuggning av ädla lövträd om dessa hotas att konkurreras ut av gran.

## RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård - och förvaltningsbestämmelser skall gälla för reservatet.

- A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatsområdet
- 

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämna, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdikey eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan direkt eller indirekt markbearbetning,
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång eller annan anläggning med undantag för
  - i nedanstående skötselplan angivna anläggningar och anordningar,
3. dra fram mark - eller luftledning,
4. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med reservatsområdets skötsel,
5. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
6. tillföra växtnäringssämnen eller göra andra ingrepp som kan innebära förorening eller annan förändring av marken,
7. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet med undantag för
  - absolut nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,
  - åtgärder enligt nedanstående skötselplan,
8. införa för trakten i dag främmande växt- eller djurart/ras,
9. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för stödåtgärder för utrotningshotad art,
10. framföra motordrivet fordon med undantag för

- erforderlig körning i samband med brandbekämpning,
  - erforderlig körning i samband med skötsel av reservatsområdet,
  - körning med mindre fordon t. ex. järnhäst eller motsvarande för uttransport av fälld älg,
11. upplåta mark för ridning, camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang, uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon med undantag för tillfällig parkering på anvisad parkeringsplats enligt nedanstående skötselplan,

Dessutom gäller :

12. Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även för markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärd som är nödvändig för att kunna bruka och sköta reservatsområdet eller för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex jakt.

B Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

---

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att

1. reservatsområdets gränser märks ut i terrängen och att informationstavlor sätts upp i anslutning till reservatsområdet,
2. erforderliga åtgärder vidtas för att iordningställa och underhålla anläggningar och anordningar enligt nedanstående skötselplan och de principer som anges i planen.
3. naturvårdande åtgärder som gagnar reservatets syfte vidtas inom reservatsområdet. Sådana åtgärder kan t.ex. vara att genom röjning och gallring styra utvecklingen av vissa skogspartier.

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatsområdet

---

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar skall förbud gälla att

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, gräva upp eller plocka blommor, gräs, mossor, lavar, svampar eller på något annat

sätt ta bort eller skada växter eller växtdelar av något slag med undantag för plockning av matsvamp och bär,

3. fånga eller bortföra djur, bortföra ägg eller bo eller medvetet störa djurlivet,
4. framföra motordrivet fordon,
5. rida,
6. tälta mer än ett dygn i följd,
7. medföra hund eller annat husdjur som ej är kopplat,
8. anordna orienteringsverksamhet eller snitslade spår.

D Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Naturvårdsförvaltare.  
Länsstyrelsen är naturvårdsförvaltare.
2. Skötselplan.  
Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa nedanstående skötselplan.

## SKÖTSELPLAN

### Syfte med naturvårdsförvaltningen

Att bevara reservatsområdets höga naturvärden genom att lämna området för fri utveckling med undantag för åtgärder föreslagna i skötselplanen.

Att vidta smärre åtgärder i enlighet med skötselplanen för att öka naturvärdet, tillgängligheten och allmänhetens möjligheter till naturupplevelser.

### Disposition och skötsel av mark

#### Beskrivning

Naturförhållandena beskrivs i avsnittet "Beskrivning" i beslutsdelen.

#### Övergripande mål

Området lämnas för fri utveckling med undantag för avveckling av planterad skog.

#### Riktlinjer och åtgärder

##### Skötselområde A:

*Beskrivning:* Talldominerad naturskog på hällmark.

*Mål:* Naturskog.

*Åtgärder:* Inga.

##### Skötselområde B:

*Beskrivning:* Äldre hygge med gamla ek- och aspöverståndare. Ojämn föryngring.

*Mål:* Blandskog med naturskogskvaliteter.

*Åtgärder:* Barrträdsplantor avlägsnas.

**Skötselområde C:**

*Beskrivning:* I huvudsak äldre barrblandskog på frisk mark med inslag av gransumpskog och blandkärr på lägre mark. Delar av skogen är gles och har troligen nyttjats för slåtter. Några mindre glupar omgivna av ek förekommer också.

*Mål:* Naturskog.

*Åtgärder:* Inga.

**Skötselområde D:**

*Beskrivning:* Mosaik av alkärr, naturskogsartad fuktig örtgranskog med ädellövsinslag samt öppen fuktäng.

*Mål:* Naturskog.

*Åtgärder:* Om inslaget av ädla lövträd hotas att konkurreras ut av gran kan frihuggningsavskott utföras.

**Skötselområde E:**

*Beskrivning:* Huvudsakligen grandominerad ungskog med inslag av tall och löv.

*Mål:* Naturskog.

*Åtgärder:* Inga.

**Skötselområde F:**

*Beskrivning:* Våtmarker och sumpskog med spännvidd från tallmosse till alkärr.

*Mål:* Orörd våtmark och sumpskog.

*Åtgärder:* Inga.

**Faunavård - jakt**

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lag.

Befintliga jakttorn får vidmakthållas, men inga nya får uppföras.

Siktröjning är inte tillåten.

Utfodring av jaktbart vilt får inte förekomma.

Stödåtgärder får vidtas för hänsynskrävande eller utrotningshotade djurarter.

## Anordningar för rekreation och friluftsliv

### Beskrivning

Den allmänna vägen mellan Uppsala och Hallstavik, väg 661, passerar ca 3 km söder om reservatsområdet. En enskild väg mellan Malsättra och väg 661 passerar ca 300 m öster och norr om reservatsområdet. Den enskilda vägen är försedd med bom vid Hallstaviksvägen och söder om Malsättra.

### Övergripande målsättning

Friluftslivets intressen ska i huvudsak tillgodoses genom reservatsområdets naturliga förutsättningar. I den mån det inte strider mot bevarandebestämmelserna är det tillåtet att med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom reservatet.

### Riktlinjer och åtgärder

#### Tillgänglighet

Nyckel till bommen på den enskilda vägen vid avfarten från väg 661 ska finnas för utlåning hos naturvårdsförvaltaren. Staten lämnar skälig ersättning för vägunderhåll.???

#### Renhållning

Naturvårdsförvaltaren svarar för eventuell renhållning.

#### Information

Information om det skyddade området skall lämnas på informationsskyltar, som placeras vid reservatsområdets gräns och i anslutning till nuvarande skogsbilväg nära reservatet. Naturvårdsförvaltaren svarar för produktion, uppsättning och underhåll av dessa skyltar.

Informationsfolder bör tas fram. Länsstyrelsen svarar för produktionen av foldern.

#### Utmärkning

Reservatet skall vara utmärkt enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

## Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet.

## Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder, eventuellt slitage, andra förändringar i naturförhållanden m.m.

## Finansieringen av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltning, utmärkning och basuppskyltning av reservatet bekostas av staten.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga D.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Ann - Cathrine Haglund samt ledamöterna Barbro Andersson, Ingrid Andersson, Anders Ekström, Gunnar Hedberg, Lennart Hedquist, Gunnar Hofring, Ingvar Karlén, Mats O Karlsson, Lars - Olof Lindell, Britt Pagard och Mats Sjöborg samt tjänstgörande suppleant Ing -Marie Gidlund.

I den slutliga handläggningen deltog länsråd Henricsson, chefsjurist Segerström, länsantikvarie Eklund, länsarkitekt Lundgren och avdelningsdirektör Hjelm, föredragande.



Ann - Cathrine Haglund



Lars Hjelm

## BILAGOR

- A. Översiktskarta, skala 1 : 50 000
- B. Reservatskarta, skala 1 : 10 000
- C. Reservatskarta med skötselområden
- D. Hur man överklagar

1998-06-26

231-7338-97

SÄNDLISTA

Till (delgivningskvitto)

Hargs Egendom AB, 742 95 HARGSHAMN

Hargs Bruk AB, 742 95 HARGSHAMN

Östhammars kommun, Box 66, 742 21 ÖSTHAMMAR

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM

Telekontoret, Box 621, 751 26 UPPSALA

Sixten Engelsson, Danderydsvägen 20 B, 182 63 DJURSHOLM

För kännedom

Upplandsstiftelsen, Box 1833, 751 48 UPPSALA

Boverket, Box 534, 371 23 KARLSKRONA

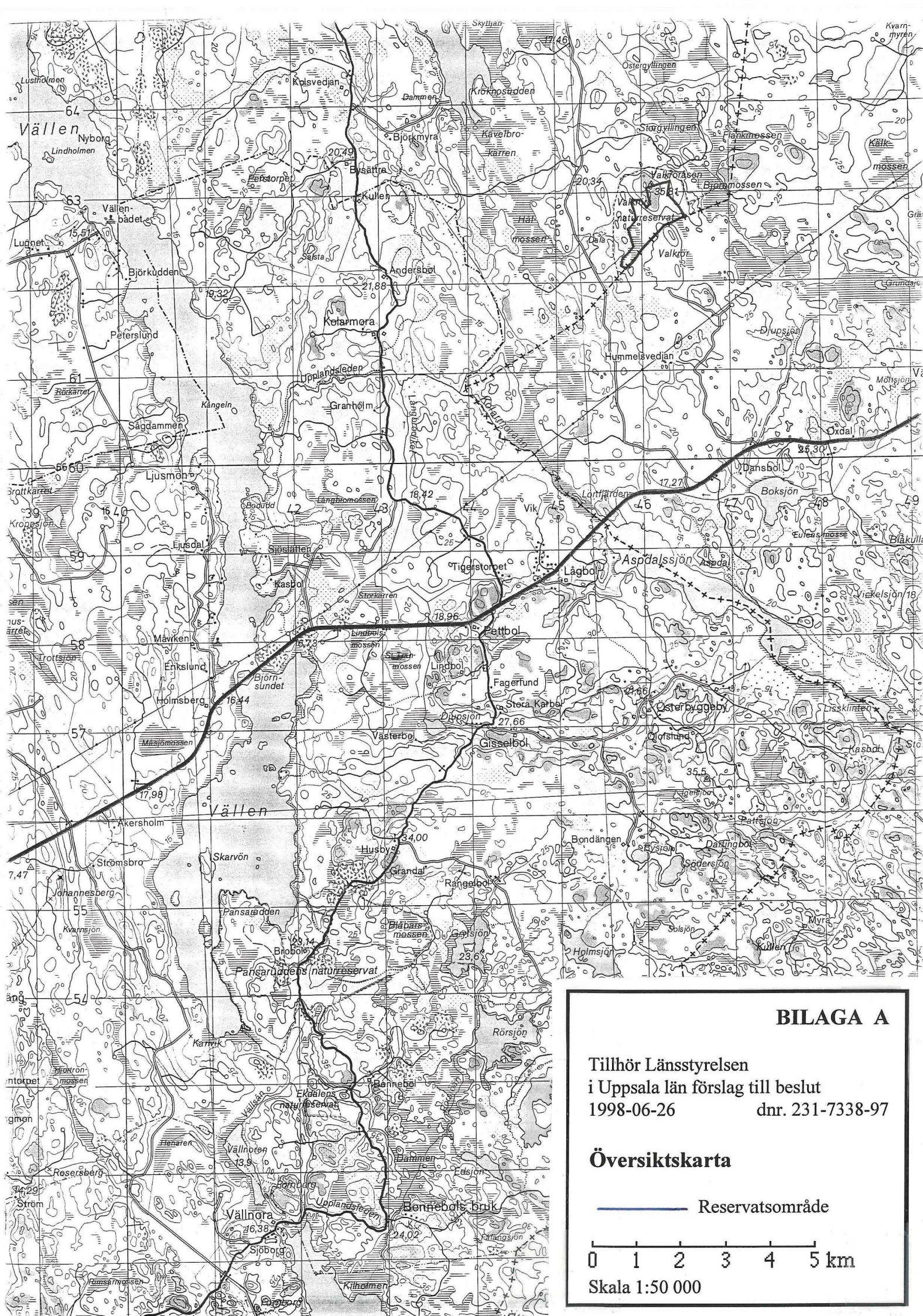
Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län, Portalgatan 2 B, 754 23 UPPSALA

Lantmäterimyndigheten, Uppsala kommun, Box 986, 751 09 UPPSALA

Östhammars Energiverk AB, Box 100, 742 00 ÖSTHAMMAR

Älvkarleby kraftverk, Linjeavdelningen, Box 285, 751 05 UPPSALA

miljö - och fiskeenheten, 25 ex  
kulturmiljöenheten  
planenheten  
näringslivs- och landsbygdsenheten  
registreras i naturvårdsregistret  
kungörelse i länets författningssamling  
reservatpärm/MN, PS



## BILAGA A

Tillhör Länsstyrelsen  
i Uppsala län förslag till beslut  
1998-06-26 dnr. 231-7338-97

### Översiktskarta

— Reservatsområde

0 1 2 3 4 5 km

Skala 1:50 000

## BILAGA B

Tillhör Länsstyrelsen  
i Uppsala län förslag till beslut  
1998-06-26 dnr. 231-7338-97

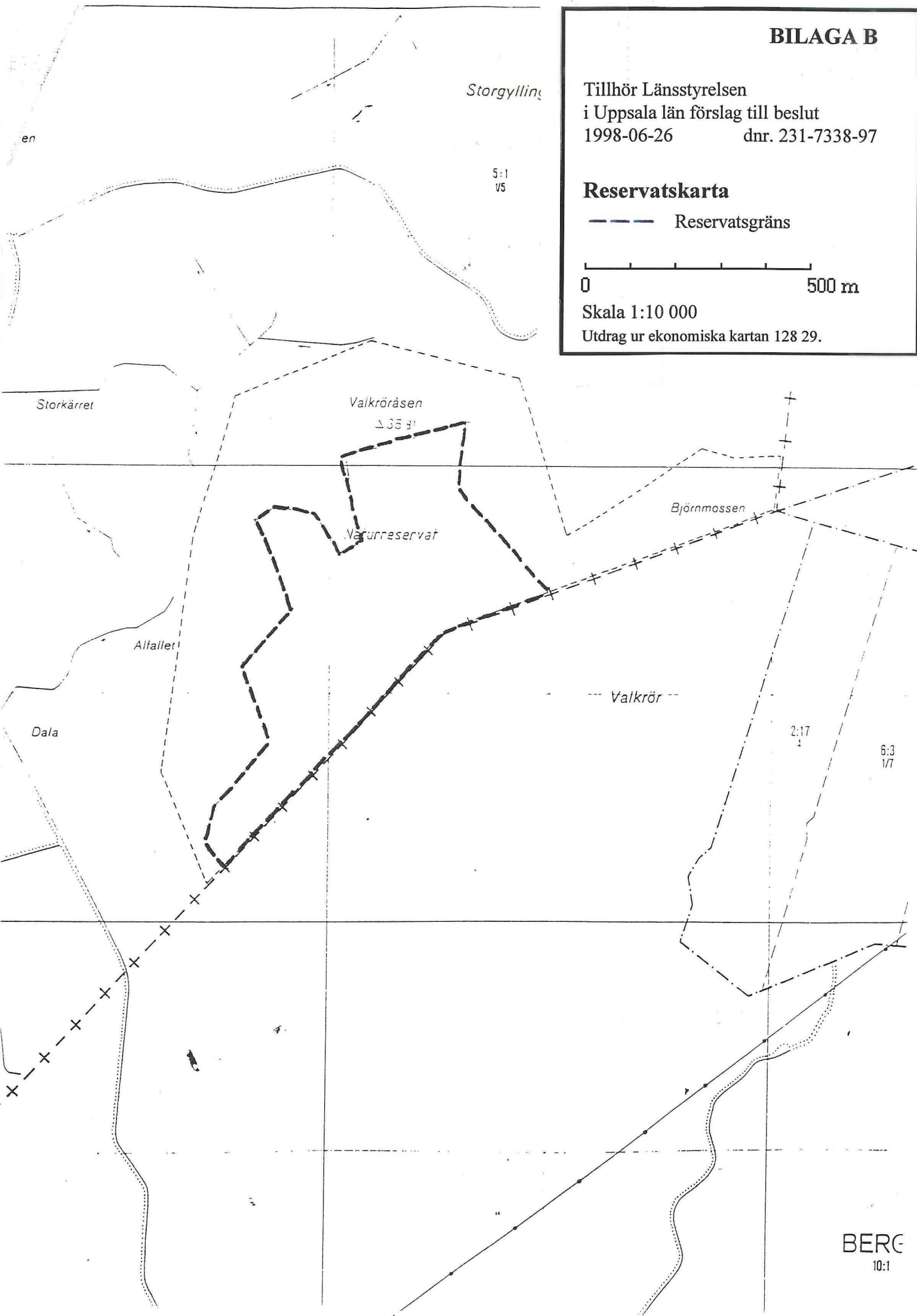
### Reservatskarta

— — — Reservatsgräns

0 500 m

Skala 1:10 000

Utdrag ur ekonomiska kartan 128 29.



# BILAGA C

Tillhör Länsstyrelsen  
i Uppsala län förslag till beslut  
1998-06-26 dnr. 231-7338-97

## Reservatskarta

- Reservatsgräns
- Skötselområdesgräns
- A Områdesbeteckning
- Parkeringsplats

0 500 m

Skala 1:10 000

Utdrag ur ekonomiska kartan 128 29.

